

ERIALASID LÕIMIV UUENDUS

Üliõpilase ABC

TALLINNA ÜLIKOOL

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

Eessõna

Üliõpilase ABC eesmärk on anda kursuse läbijale ülevaade ELU õppeaine sisust, eesmärkidest ning osalemise ja sooritamise tingimustest. ELU on üleülikooliline projektöppel põhinev aine, mille läbimise kohustus on kõigil bakalaureuse- ja magistriastme üliõpilastel. ELU õppeaine läbiviimise toetamiseks on loodud kodulehekülg elu.tlu.ee, kus toimub uute projektide registreerimine ja nendega liitumine. ELU õppeainet koordineerivad ja üliõpilasi nõustavad interdistsiplinaarse õppe koordinaatorid (elu@tlu.ee).

1. ELU ehk Erialasid Lõimiv Uuendus

ELU ehk Erialasid Lõimiv Uuendus on projekti- ja probleemöppel põhinev 6 EAPne (=156h) ainekursus, mille raames üliõpilased koostöös õppejõudude ja/või ülikooliväliste partneritega teostavad interdistsiplinaarse (erialasid lõimiva) probleemipüstitusega projekte. ELU õppeaine peamiseks eesmärgiks on toetada üliõpilaste üldpädevuste ja koostööoskuste süvendamist ja selle kaudu tõsta õppijate interdistsiplinaarsete probleemide lahendamise pädevuse kujunemist. Õpitegevuse keskmeks on üliõpilaste huvist/erialast valitud projekt. Esialgse projekti teemaga liitunud üliõpilased jagunevad väiksematesse 6-liikmelistesse rühmadesse, kus on vähemalt kolme eri õppekava üliõpilased, ning püstitavad üheskoos projekti teemast lähtuva konkreetsema probleemi/teema. Projektipõhine õpe on interdistsiplinaarsete probleemide lahendamiseks sobivaim meetod, kus õppimine toimub läbi aktiivse tegevuse¹. ELU projektiga liitunud üliõpilastel tuleb erinevate erialade teadmisi omavahel siduda, mis omakorda nõuab ühise aja leidmist, eesmärkides ja tegevustes kokkuleppimist ning realistliku ajakava koostamist. Interdistsiplinaarse projektöppe käigus omandatavad oskused - loovus, meeskonnatöö, juhtimisoskus, kohanemisvõime, kriitiline ja erialasid lõimiv mõtlemisoskus, on ülikoolilõpetaja professionaalse arengu aluseks².

2. Kohustuslikud tööd

ELU ainekaardis on 6 kohustuslikku tööd, millele lisanduvad juhendaja poolt määratud ülesanded. Üliõpilaste kohustuslike tööde hulka kuuluvad:

¹ Kleinberg, E. (2008). Interdisciplinary studies at a crossroads, *Liberal Education*, V. 94, No. 1, pp 6-11.

² Kimmons, J. and Spruiell, P. (2005). Using problem-based learning in a multidisciplinary setting, *Clothing & Textile Research Journal*, V. 23, No. 4, pp 385-395.

Kursuse info, olulised kuupäevad ja materjalid (sh ainekaart, esitluste ja avalduste põhjad) on leitavad ÕISist ja/või [siit Google Drive kaustast](#). Projekti esimesel kohtumisel osalemine on väga oluline, kuna just siis lepitakse kokku kohtumiste/seminaride ajad, hilinenud töödega tegelemine ja kodutööde tähtajad. Projekti tegevuste täitmisel lasub vastutus eelkõige üliõpilastel, kus juhendaja(d) on kõrvalseisja rollis, kuid on abiks uute teadmiste kinnistamisel ja projekti tegevuskäigu tagasisidestamisel.

2.1 Tegevuskava koostamine üliõpilaste kaasamisel

Tegevuskava koostamine õpetab tudengitele nende endi valikute kaudu oskust kaasa mõelda ja oma tegude eest vastutada³. [Tegevuskava](#) koostamisel annab juhendaja ette teatavad piirid ehk nn lüngad, mida üliõpilane saab täita. Tegevuskava koostamine on projekti liikmeid abistav tegevus ning seda ei pea esitama ELU koordinaatoritele.

2.2 Vahekokkuvõtte koostamine ja esitamine

Kolm päeva enne oma vahenädala tagasiside sessiooni tuleb igal projekti rühmal (6 liiget) esitada vahekokkuvõtte ankeet, mis on eelnevalt juhendaja(te)ga kooskõlastatud. [ELU vahekokkuvõtte ankeet](#) on leitav ÕISist/[Google Drive kaustast](#) ning see tuleb täitmiseks alla laadida ja seejärel täidetuna saata projekti juhendaja(te)le. Vahekokkuvõttega tutvuvad ülikoolipoolne tagasisidestaja ja sessioonil osalevad teised rühmad.

2.3 Vahenädala tagasiside sessioonil osalemine

Vahenädala tagasiside sessioonid toimuvad semestri vahenädalal ning kestavad 2 tundi. Ühele rühmale on kokku aega 35 minutit (15 minutit rühma ettekanne, 10 minutit arutelu ja tagasisidestamine gruppides, 10 minutit tagasisidestaja poolt juhitud diskussioon). **Vahenädala sessioonile tuleb eelnevalt registreeruda** - registreerimislink saadetakse ELU koordinaatori poolt semestri alguses. Tagasiside sessioonidel osaleb ülikoolipoolne õppejõust tagasisidestaja, kes annab rühmadele konstruktiivset tagasisidet projekti vastavuse kohta ELU

³ Pruuilmann-Vengerfeldt, P. (2015). Kaasava ainekava kujundamine: õpetamiskogemuse refleksioon. KVÜÖA Toimetised, 20, 96-108

õppeaine eesmärkidele. Vahenädala sessioonil annavad tagasisidet ka kaasüliõpilased. **Tagasiside sessioonil osalemine on üliõpilastele kohustuslik!** Lisaks on soovitatav osaleda oma projekti teiste rühmade sessioonidel.

2.4 ELU projekti portfoolio koostamine

ELU projekti portfoolio on eelistatult projekti peale ühine ning sisaldab projekti aruannet, tegevuskava, kommunikatsiooni sidusrühmadele ja/või avalikkusele ja iga üliõpilase lühikokkuvõtet oma õpikogemusest ning panusest projekti (NB! Avalikult esitatavat õpikogemust mitte segamini ajada eneserefleksiooniga, mis esitatakse individuaalselt juhendajale). [Portfoolio koostamise juhend](#) on leitav ÕISist/[Google Drive kaustast](#). Portfoolio esitamise vorm on vaba (tekstifail, blogi, veebileht vm). **Portfoolio esitatakse juhendaja poolt 3 päeva enne esitlust ELUveebis.**

2.5 ELU projekti tulemuste esitlemine

ELU esitluspäeval toimuvad esitlused 2-tunniste sessioonidena, kus projekti tulemusi esitlevad korraga 4 projekti (15 min ettekanne + 10 min arutelu). **Esitluspäevale tuleb eelnevalt registreeruda** - registreerimislink saadetakse ELU koordinaatori poolt semestri alguses. Esitluseks valmistumisel tuleb üliõpilastel järgida akadeemilist tava ja korda. **ELU esitluspäeval osalemine on üliõpilastele kohustuslik!** Esitluse saab juhendaja koos portfoolioga üles laadida ELUveebi.

Kutsume üliõpilasi ja õppejõudusid üles esitlema ELU projektide tulemusi väljaspool ülikooli neile, kellel on tulemustest ja tehtud tööst reaalne kasu. ELU projektide esitlemine kindlale sihtgrupile on hea võimalus:

- teha enda tulemused kuuldavaks laiemale auditooriumile;
- jõuda kasutaja, organisatsiooni või ettevõteteni, kellel on tulemustest reaalne kasu ja rakendamisvõimalus;
- saavutada edaspidine koostöö.

Kui projekti liikmed lähevad esitlema oma tulemust väljaspool ülikooli, tuleb sellest eelnevalt teada anda elu@tlu.ee. Kõikidel väljaspool ülikooli toimuvatel esitlustel peab olema kohal ka projekti juhendaja!

2.6 Individuaalse refleksiooni koostamine

Refleksiooni esitamiseks tuleb üliõpilasel laadida ÕISist/[Google Drive kaustast](#) alla [individuaalse refleksiooni vorm](#) ning esitada täidetud refleksioon juhendajale temaga kokkulepitud viisil. Refleksioonil on oluline roll projekti tulemuste hindamisel ning sellel, et üliõpilane saaks mõtestada oma (õppimis)kogemusi ning samal ajal õppida neid reflekteerima,

mis omakorda viib sügavama õppimiseni⁴. Refleksioonide esitamisele järgneb üldjuhul üldine arutelu ja tagasisidestamine, kus juhendajad annavad refleksioonide põhjal üldistatud tagasisidet kogu tiimile. **Eneserefleksioon esitatakse projekti juhendajale tema poolt määratud tähtjaks.**

Alljärgnevalt on lahti kirjeldatud ELU õppeaine etapid:

1. **ELU rühmade moodustamine:** üliõpilased jagunevad 6-liikmelistesse probleemilahenduse rühmadesse (ühes rühmas üliõpilased vähemalt kolmelt erinevalt akadeemiliselt suunalt).
2. **ELU projektile tegevuskava koostamine:** ühiste kokkulepete sõlmimine, mille käigus seatakse ühistööna projektile konkreetne eesmärk, lepitakse kokku tegevus- ja ajakavas, sõlmitakse kokkulepped, hindamisülesanded- ja kriteeriumid.
3. **Interdistsiplinaarne lähenemisviis teemale/probleemile:** interdistsiplinaarne probleemipüstitus, olemasolevate distsipliinidega arvestamine ja nende lõimimine.
4. **Rollide jagamine:** üliõpilane valib endale sobiva rolli ning võtab sellega vastutuse projekti tegevuste täitmise ees.
5. **Sihtgrupi vajaduste kaardistamine:** vastavalt teemale/probleemile selgitatakse välja sihtgrupp/huvigrupp, kellega tehakse koostööd või keda projekti tulemus mõjutab. Valitakse välja sobivad kanalid sidusrühmadeni jõudmiseks ja tulemuste esitamiseks.
6. **Vahekokkuvõtte koostamine ja esitamine:** nädal enne vahenäda tagasiside sessiooni esitab iga projekti rühm (6 liiget) oma juhendajaga kooskõlastatud vahekokkuvõtte ankeedi ELU koordinaatorile (elu@tlu.ee).
7. **Vahenäda tagasiside sessioonil osalemine:** tagasiside sessioonid toimuvad semestri vahenädalal ning kestavad 2 tundi. Ühele rühmale on kokku aega 35 minutit.
8. **Teoreetiline raamistik, meetodite valik ja rakendamine:** projekti teostamisel tuginetakse teaduslikele allikatele, sh leitakse sobivad meetodid ja viisid teema/probleemi lahendamiseks.
9. **Uu(t)e teadmiste loomine:** olemasolevate ja uute teadmiste integreerimine, eesmärgiga anda hinnang probleemi/teema lahendusversioonidele.
10. **Tulemuste analüüs ja kirjapanek:** projekti tulemustest sobival viisil (aruanne, veebilehekülg, blogi, buklet jne) kokkuvõtete tegemine.
11. **Projekti portfoolio koostamine:** meeskonnatööna koostatakse ELU projekti portfoolio, mis sisaldab projekti aruannet, tegevuskava, kommunikatsiooni sidusrühmadele ja/või avalikkusele ja iga üliõpilase lühikokkuvõtet oma õpikogemusest ning panusest projekti.
12. **ELU projekti tulemuste esitlemine:** ELU esitluspäeval toimuvad esitlused 2-tunniste sessioonidena, kus projekti tulemusi esitlevad korruga 4 rühma. Esitluseks valmistumisel on oluline järgida akadeemilist tava ja korda.

⁴ Moon, J. A. (2004). A handbook of reflective and experiential learning: Theory and practice. London: Routledge Falmer

13. **Individuaalse refleksiooni esitamine:** üliõpilane täidab ära individuaalse refleksiooni vormi enda ja rühmaliikmete panuse mõõtmiseks. See esitatakse otse juhendajale tema poolt määratud tähtajaks.
14. **Refleksioonide arutelu ja tagasisidestamine:** juhendaja annab refleksioonidele tagasisidet ja ühise arutelu käigus tehakse kokkuvõtte projektitöö protsessi ja tulemuste kohta.

3. ELU õppeaine hindamine

ELU õppeaine hindamine on mitmeeristav ning arvestuse saamise eelduseks on kokkulepitud mahus ELU ainekaardil väljatoodud kohustuslike tööde ja projekti sisuliste tegevuste elluviimiseks vajalike tööde täitmine.

Õppeaine edukal läbimisel üliõpilane:

- ÕV 1. loob seoseid ja analüüsib ELU projektis seatud eesmärgi ja nende lahendusvõimalusi nii enda kui teiste erialade perspektiividest lähtudes;
- ÕV 2. kasutab ELU projekti elluviimise käigus omandatud uusi erialaseid ja erialade vahelisi teadmisi ning tunneb ära nende rakendamise võimalused;
- ÕV 3. rakendab projekti- ja meeskonnatöö toimimise põhimõtteid, sh rollide jaotamine, vastutuse võtmine, panustamine grupitöösse ning on omandanud ajajuhtimise oskused;
- ÕV 4. analüüsib projekti edenemist ja selle tulemuslikkust, hinnates oma tegevusi kriitiliselt ja kavandades parendusmeetmeid;
- ÕV 5. analüüsib enda ja teiste rolli ja vastutust projekti tegevuste ja eesmärkide elluviimisel;
- ÕV 6. tutvustab projekti tulemusi erinevaid kanaleid kasutades sidusrühmadele ja/või avalikkusele.

4. Koostöine õppimine ELUs

ELU projektides toimub õppimistegevus 6-liikmelistes meeskondades, ülesannete jaotamine toimub kindla rollijaotuse alusel. Rollid selgitatakse välja esimesel või teisel kohtumisel, kus oodatakse, et üliõpilane valib ise millise rolli ja õpiülesande eest ta soovib vastutada. Selleks, et rühmatöö toimiks, planeeritakse piisaval arvul näost-näku kohtumisi, lepitakse kokku rühmatööks sobivad keskkonnad (nt Facebook, GoogleDrive, Trello jne) ning tagasiside saamise võimalused. Üliõpilane peab rühmatöös osalemiseks (ajurünnakud, diskussioonid, arutelud) koguma piisaval hulgal taustateadmisi, milleks võivad olla juhendaja(te) poolsed soovituslikud lisamaterjalid kui ka üliõpilaste endi poolt leitud allikad.

ELU õppeaines ei sõltu õppimine ühe õppija teadmiste omandamisest, meeldejätmisest ja taasesitamisest, vaid teadmine on jagatud õppijate vahel, kus tehakse tööd ühise eesmärgi nimel.

Õppijad ei ole passiivsed vastuvõtjad, vaid õppimine toimub läbi aktiivse tegevuse. ELU õppeaine loob üliõpilaste vahel sideme, kuna uute teadmiste loomine ja vastutus projekti edukuse ees lasub õppijatel. ELU projekti õppimistegevuste hulka kuulub: küsimuste küsimine, teistega arutamine, informatsiooni otsimine, millegi uue proovimine, tegevuste analüüsimine, reflekteerimine. Seega on projekti sisu kõrval oluline õppida probleemide lahendamise oskust, põhjendamisoskust, kriitilise mõtlemise oskust.

Koostöine õppimine tähendab⁵:

- positiivset vastastikust sõltuvust: õppijad tajuvad oma seotust ning mõistavad, et eesmärkide saavutamiseks on oluline teha koostööd. Üks õppija ei saa saavutada oma eesmärke ilma, et teised õppijad oma eesmärgid saavutaksid.
- individuaalset vastutust: koostööks on vaja iga grupiliikme panust. Iga õppija sooritust hinnatakse ka eraldi, kuid selle eesmärgiks on teada saada, keda on vaja rohkem õppimisel toetada ja julgustada. Oluline on kõikide õppijate edasijõudmine.
- koostöö üle reflekteerimist: grupil tuleb analüüsida, kui efektiivsed oma tegevustes ja eesmärkide saavutamises oldi. Reflekteerimine soodustab edasist koostööd õppimisel.

5. Interdistsiplinaarne lähenemisviis ELUs

Interdistsiplinaarse probleemi lahendamine nõuab erialade piiride ületamist ja nende vahelise ühisosa leidmist. Õppijal tuleb lõimida teadmisi ja oskusi, et näha probleemi või teema laiemat konteksti⁶. Interdistsiplinaarsuse definitsioonil puudub kindel kokkulepitud tähendus, kuid mitmed autorid viitavad sõnale "integratsioon" ehk erinevates erialades kasutatavate meetodite, oskuste, teooriate, vaatenurkade ja teadmiste ühendamist ning sellele tuginedes uue teadmise loomist⁷

Interdistsiplinaarsus seisneb ELU õppeaines kolme või enama eriala teadmiste (meetodite, oskuste, teooriate) integreerimisel projekti probleemi lahendamiseks ja uu(t)e teadmis(t)e loomiseks.

Interdistsiplinaarsus saavutatakse läbi protsessi (joonis 1), mis põhineb interdistsiplinaarsust toetavatel tegevustel nagu suhtlemine, koostöö, kriitiline mõtlemine ja teadmiste jagamine. Interdistsiplinaarsuse saavutamiseks on tähtsad näost-näkku kohtumised, rühmaarutelud ja koostöine mõtlemine ja tegemine. Ainult nii jõutakse ühises eesmärgis kokkuleppimise ja uute teadmiseni.

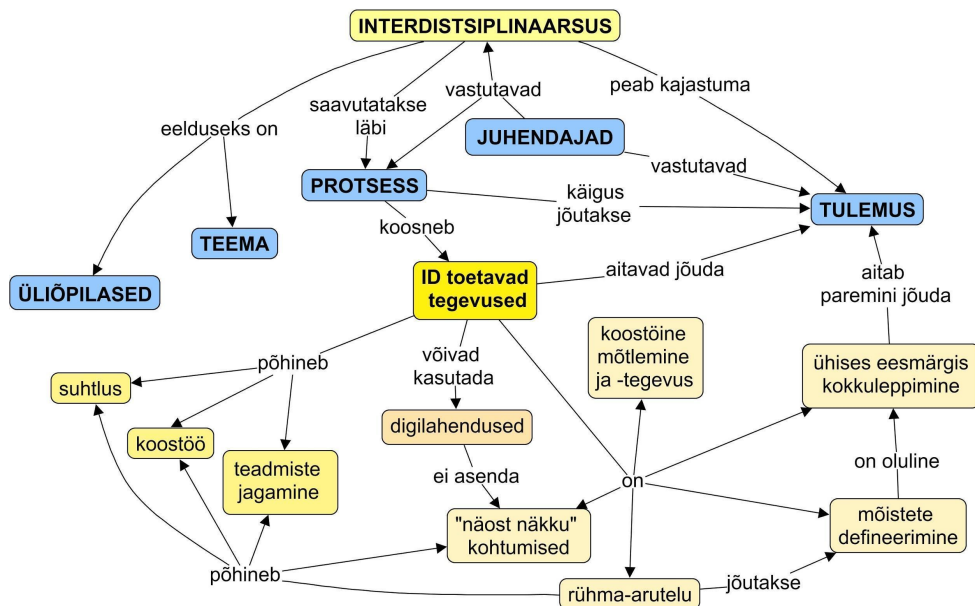
⁵ Tamm, 2018 - <https://sisu.ut.ee/opikasitus/opetajakesksest-õppijakeskse-õpetamiseni>

⁶ Mansilla, V.B., & Duraisingh, E.D. (2007). Targeted Assessment of Students' Interdisciplinary Work: An Empirically Grounded Framework Proposed. *The Journal of Higher Education*, 7 (2), 215-237

⁷ Klein, J. T., & Newell, W. H. (1997). Advancing Interdisciplinary Studies. In J. G. Gaff, J. L. Ratcliff, & Associates (Eds.), *Handbook of the Undergraduate Curriculum. A Comprehensive Guide to Purposes, Structures, Practices, and Change* (pp. 393-415). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Kuidas edendada ELU interdistsiplinaarsust?

Joonis 1. Interdistsiplinaarne lähenemisviis ELU projektis

ELU õppeaines seisneb interdistsiplinaarne lähenemisviis:

- teemapüstituses - probleemi või teema käsitlemine nõuab erialade piiride ületamist;
- üliõpilaste koostöös - erinevate erialade õppijatel tuleb lõimida teadmisi ja oskusi ühisele arusaamisele jõudmiseks;
- juhendamises - erinevast valdkonnast juhendajate ja üliõpilaste koostöös.

6. ELU tugiseminarid

ELU õppeaine pakub võimalust osaleda tugiseminarides, mis toetavad õppeaine läbimist. Tugiseminarides osalemine on soovituslik, kuid soovitame igal rühmaliikmel osaleda neist vähemalt ühel! Kõik ELU aine raames pakutavad tugiseminarid on kuvatud ka [ELU kalendris](#).

7. Projekti rahastuse taotlemine

Rühmadel on võimalik ELU nõukojalt taotleda raha projekti elluviimiseks abikõlblike kulude katteks. Maksimaalseks summaks on 100 eurot rühma kohta. Küll aga soovitame planeerida oma projekti võimalikke tegevusi kasutades selleks eelkõige tasuta platvorme, otsides võimalikke sponsoreid ja/või koostööpartnereid ning maksimaalselt rakendades üliõpilaste erialaspetsiifilist kompetentsi. Kui kulu on projekti eesmärkide saavutamiseks hädavajalik, siis

tuleb see eelnevalt kooskõlastada ELU koordinaatoriga (elu@tlu.ee). Projekti eelarve taotlemiseks leiab täpsemad juhised ja taotlusvormi ÕISist/[Google Drive kaustast](#).